

ІННОВАЦІЙНА АКТИВНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Якимчук Т.В.

Національний університет харчових технологій

У сучасних мінливих умовах господарювання здійснення інноваційної діяльності для промислових підприємств України, в тому числі і для підприємств харчової промисловості, стає не забаганкою, а ключовим чинником у забезпеченні конкурентоспроможності продукції, стабільності розвитку та у покращенні показників ефективності їх діяльності. Проте, попри актуальність розробки та впровадження інновацій, на сьогоднішній день лише незначна частина підприємств харчової промисловості займається інноваційною діяльністю (табл. 1).

Таблиця 1. Кількість підприємств з виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів, що займалися інноваційною діяльністю

Показники	Роки				
	2007	2008	2009	2010	2011
Кількість підприємств, що займалися інноваційною діяльністю	343	309	336	352	384
У % до попереднього року	-	90,1	108,7	104,8	109,1
У % до кількості обстежених підприємств	13,2	12,0	13,0	14,3	16,1
З них витрачали кошти на:					
- внутрішні НДР	22	19	15	16	19
у % до загальної кількості	6,4	6,1	4,5	4,5	4,9
- зовнішні НДР	16	19	19	10	13
у % до загальної кількості	4,7	6,1	5,7	2,8	3,4
- придбання машин, обладнання та програмного забезпечення	208	168	191	204	245
у % до загальної кількості	60,6	54,4	56,8	58,0	63,8
- інші зовнішні знання	23	23	21	18	16
у % до загальної кількості	6,7	7,4	6,3	5,1	4,2
- навчання на підготовку персоналу	-	26	53	43	63
у % до загальної кількості	-	8,4	15,8	12,2	16,4
- ринкове запровадження інновацій	-	20	22	21	30
у % до загальної кількості	-	6,5	6,5	6,0	7,8
- інші	73	41	42	42	47
у % до загальної кількості	21,3	13,3	12,5	11,9	12,2

Так, менше п'ятої частини всіх підприємств харчової промисловості у 2011 році займалися інноваційною діяльністю. Але, протягом останніх п'яти років відбулось збільшення кількості цих підприємств з 343 у 2007 році до 384 у 2011 році, що становить відповідно 13,2% та 16,1% від кількості обстежених підприємств з виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів. Варто відмітити, що у 2008-2009 роках зменшення кількості інноваційно активних підприємств порівняно з 2007 роком стало наслідком впливу фінансово-економічної кризи та також призвело до зменшення загальної кількості підприємств харчової промисловості, що в свою чергу вплинуло на збільшення питомої ваги тих з них, які приділяли увагу інноваціям.

Серед напрямів проведених інновацій у 2007-2011 роках основним залишається придбання машин, обладнання та програмного забезпечення, куди і вкладали кошти в середньому щороку 59% підприємств харчової промисловості. Фінансування здійснювалося переважно за рахунок власних коштів підприємств і лише незначна частина коштів – кредити, надходження від інвесторів. Хоча частина підприємств харчової промисловості все ж таки вкладає кошти в інноваційну діяльність, проте нині використовувані ними високі технології – одні з найстаріших в промисловості України.

Таким чином, говорити про суттєві зрушення у сфері розробки та впровадження інновацій за останні роки підприємствами харчової промисловості ще зарано. Можна виділити наступні основні чинники, які на сьогоднішній день продовжують гальмувати здійснення інноваційної діяльності:

- відсутність необхідних коштів для фінансування витрат на інноваційну діяльність;
- відсутність кваліфікованого персоналу, спроможного забезпечити підприємство необхідною інформацією;
- невдалий попередній досвід інноваційної діяльності;
- орієнтація підприємств на короткострокові результати.